

et Gode, som man vil give Penge ud for at faa. Alle ere vistnok enige om, at efter som Tiden er gaaet frem, er vor Almueskole altfor lavtstillet, dens hele Omraade altfor indskrænket.

Det andet store Gode i Lovforslaget er det, der findes i § 9 angaaende Børnetallet. Som bekendt kan man efter Loven af 1814 have indtil 100 Børn for hver enkelt Lærer. Det havde vistnok været uansteligt, om man kunde gaa endnu længere ned end nu foreslaaet; thi selv om det sættes til 75, er det efter min Mening endnu et temmelig stort Børneantal for een Lærer at undervise; men noget er jo bedre end ingenting, og jeg be- tragter det som et betydeligt pædagogisk Fremstridt, at vi kunne komme ned til 75. Der er dog en Ting, jeg savner i denne Para- graf. Det forekommer mig, at der foruden Begrænsningen opad ogsaa burde være en Begrænsning nedad. Hvis Børneantallet falder ned under 40 eller under 50, da bør man efter min Formening have en Lejlighed til at kunne affædige nogle af Lærerne. Lovforslaget burde indeholde Bestemmelser i saa Henseende, hvis Børneantallet gik over- ordentlig lavt ned. Man kunde tænke sig, at en Kommune har antaget en ny Lærer, fordi Tallet er gaaet op til 76, men at Tallet et Par Aar efter er f. Eks. sunket ned til 40. Det forekommer mig da, at Kommunen maa have Ret til at affædige den antagne Lærer. Der foreslaas i For- slaget, at Skolekommissionen under visse Omstændigheder kan affædige en Første- lærer; det finder jeg nu er temmelig strengt, og jeg skal minde om, at vore Førstelærere, vore Enkel lærere hele Danmark over i en lang Række have haft det Prærogativ — om jeg saa maa kalde det — at være fast ansatte og ikke kunne affædiges. Men det forekommer mig dog, at man meget godt kunde sige, at Andenlæreren skal kunne af- fædiges. Der er jo allerede i den ny Seminarielov en Bestemmelse om, at en Seminarist i det første Aar, efter at han er udgaaet fra Seminariet, overhovedet ikke kan faa fast Ansættelse. Hvis man udvider det til samtlige Andenlærere, at de kunne af- fædiges med et Aars Varjel, ser jeg egentlig ikke nogen stor Ulykke deri, for det er egent- lig ikke Meningen med disse Andenlærer- embeder, at en Lærer skal sidde i det sin Levetid. Det er Meningen med disse Em- beder, at de skulle være for ugifte, og Læ- reren saar lade være at gifte sig, saa længe han er Andenlærer. Ulykken er, synes det mig, ikke saa stor for ham, om han skulde blive affædiget med et Aars Varjel, maaste

kunde han netop derved komme ind i et andet Lærereembede. Det hører naturligt hjemme paa dette Sted i Loven, at naar Børneantallet er gaaet saa og saa langt ned, maa Kommunen have Lov til at affædige den ene af Lærerne. Det kan ske paa den Maade, at de saa kunne affædige Anden- lærerne. — Det ærede Medlem for 7de Kreds (Bjerre) omtalte det farlige ved, at der i en Forstole kunde blive 70 Børn. Jeg antager, at det var Købstadforholdet, som det ærede Medlem tænkte paa, thi paa Landet vil noget saadant aldrig være muligt, at en Forstole kan have saa mange Børn, af den simple Grund, at de ganske smaa Børn ikke kunne gaa de lange Veje. Forstolerne paa Landet ere i Reglen ikke større end paa 15—20 Børn, og det af den simple Grund, at saa smaa Børn kan man ikke samle fra store Distrikter.

Hvad Sammensætningen af Skolekom- missionen angaar, forekommer det mig, man kunde blive staaende ved det, vi have: Præ- sten og to af Sogneraadet valgte Mænd, disse supplerede med en Mand, valgt i hvert Skoledistrikt. Der som vi faa det, som Forslaget foreslaar, vil jeg meget beklage, om vi ikke faa Forholdstalsvalgsmaaden indført, thi i Kommuner, hvor man har 6—8 Skoledistrikter, kan det meget let ske ved den Valgmaade, her foreslaas, at der bliver Skoledistrikter, som slet intet Medlem faa i Skolekommissionen. Men var det ord- net paa den Maade, at hvert Skoledistrikt valgte sin Repræsentant, vilde denne Repræ- sentant særlig tage sig af den Skole, som er i hans Distrikt. Angaaende § 23, som omhandler de bekendte 6 Kr., der skulle af- fortes for hvert skolepligtigt Barn i Distrik- tet, vil jeg kun bemærke, at jeg for mit Ved- kommende finder, der er noget meget uret- færdigt i, at Grænsen er sat til 300 Kroner for alle Lærerne baade de høflønnede og de lavest lønnede. Den laveste Lønning, der ifølge Lovforslaget kan blive, er for en Lærerinde 350 Kroner. Der som hun nu skal give Afkald paa 300 Kr., faar hun kun 50 Kr., og det er hverten til at leve eller dø for. Der som derimod en Lærer, der har 900 Kr., skal afgive 300 Kr., bliver der dog 600 Kr. tilbage. Skal der affortes noget, forekommer det mig, at det absolut maa være procentvis af deres Løn, f. Eks. 30 pCt.; men maa jeg med det samme minde om, at det ikke er Meningen, at med hvert Barn, der forlader Skolen, skal Læreren øjeblikke- lig tabe 6 Kr. Er der 70 Børn i Skolen, kunne 20 Børn forlade den, uden at det skader Læreren det mindste, det er kun, naar